

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kirjallinen kysymys kuntavaalien terveysturvallisuudesta koronaepidemian aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jukka Mäkysen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1028/2020 vp:

Mikä taho kantaa suurimman vastuun vuoden 2021 kuntavaalien terveysturvallisesta järjestämisestä,
onko hallitus varautunut kuntavaalien terveysturvalliseen järjestämiseen, ja jos on, niillä tavoilla ja
miten turvataan kansalaisten oikeus äänestää varsinaisena äänestyspäivänä, jos äänestysoi-
keutetulle henkilölle määrätty ainoa äänestyspaikka joudutaan sulkemaan ennen määräai-
kaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kuntavaaleissa valitaan kuntien valtuustot ja kunnilla on päävastuu vaalien käytännön järjestelyistä. Kunnan keskusvaalilautakunta käsittelee ehdokashakemukset, organisoi muiden kunnan vaaliviranomaisten toiminnan ja vahvistaa vaalien tuloksen. Vaalilain 188 §:n 2 momentin mukaan kunta vastaa kunnan vaaliviranomaisten toiminnasta aiheutuneista kustannuksista.

Vaalilain 10 §:n mukaan valtioneuvostossa oikeusministeriö toimii ylimpänä vaaliviranomaisena. Tässä roolissa oikeusministeriö muun muassa ohjeistaa muita vaaliviranomaisia. Oikeusministeriö on ohjeistanut kuntia ensimmäisen kerran 1.10. lähetetyllä kirjeellä, jossa oikeusministeriö korosti, että kunnan on huolehdittava siitä, että äänestyspaikkoja on riittävästi, äänestyspaikat ovat tiloissa, joissa voidaan pitää turvavälit, että ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajat ovat mahdollisimman laajat ja vaalivirkailijoita rekrytoidaan riittävästi. Lisäksi mainittiin mahdollisuudesta sijoittaa äänestystila ulkotilaan. Oikeusministeriö ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ovat valmistelleet yhdessä vaalien terveysturvallista järjestämistä. Kunnille lähetetään helmikuussa yksityiskohtaiset ohjeet tarvittavista erityisjärjestelyistä, kun vaalit toimitetaan koronatilanteessa. Terveysturvallista äänestämistä käsitellään myös kuntien vaaliviranomaisille järjestettävässä vaalikoulutuksessa.

Yllä mainitut ohjeet sisältävät myös neuvontaa siitä, miten ja milloin äänestyspaikan tiloja puhdistetaan. Äänestyspaikan tiloja ei suljeta kesken vaalipäivän.

Demokratian toteutuminen on tärkeää myös epidemiatilanteessa. Uskon, että kunnat selviytyvät oikeusministeriön tuella kuntavaalien järjestämisestä poikkeuksellinen tilanne huomioon ottaen hyvin.

Helsingissä 12.2.2021

oikeusministeri Anna-Maja Henriksson